Gemeente Geertruidenberg

Zaaknummer: 2602

Memorie van antwoord

Aan	:	de leden van de gemeenteraad
Van	:	het college van burgemeester en wethouders
Datum	:	9 november 2026
Onderwerp	:	memorie van antwoord bij Begroting 2027-2030
Vraag van	:	Keerpunt 74

Vraag:
Aanvulling op de vraag 47 van Keerpunt 74 bij 20261026 Mva vragen Begroting 2027-2030.

Voorgesteld wordt om o.a. de nieuwe programma-indeling van de begroting 2027-2020 vast te stellen. Echter deze is feitelijk al doorgevoerd.
a. Wanneer heeft de raad conform artikel 2 van de Financiële Verordening zelf de nieuwe programma-indeling etc. vastgesteld?

Antwoord:
Bij de behandeling van de Programmabegroting 2027 wordt u gevraagd in te stemmen met een gewijzigde programma-indeling. De auditcommissie adviseerde de Raad om het College hierop te bevragen. Tijdens “De Raad Debatteert” op 29 oktober 2026 hebben verschillende fracties hierover vragen gesteld, onder verwijzing naar artikel 2 van de Financiële Verordening. Dit artikel bepaald dat de Raad bij aanvang van een nieuwe raadsperiode de programma-indeling vaststelt, op voorstel van het College. Dit voorstel wordt aan uw Raad voorgelegd als onderdeel van het raadsvoorstel Programmabegroting 2027-2030. Met deze Mva informeren wij u graag over de achtergrond van deze wijziging, de overwegingen die hieraan ten grondslag liggen en de aandachtspunten die tijdens de Raad Debatteert naar voren zijn gebracht.

De voorgestelde programma-indeling is erop gericht de raad beter inzicht te geven in de totale gemeentelijke inzet en de samenhang tussen beleidsterreinen. De huidige indeling is sterk gebaseerd op afzonderlijke maatschappelijke ontwikkelopgaven, terwijl een groot deel van de gemeentelijke activiteiten en middelen plaatsvindt binnen de reguliere uitvoering. Door programma’s onder te brengen in bredere, inhoudelijk samenhangende programma’s ontstaat een vollediger beeld van zowel de beleidsdoelen als de bijbehorende uitvoering en financiële middelen.
Daarnaast sluit de nieuwe indeling beter aan bij de toenemende integraliteit van gemeentelijke vraagstukken. Thema’s zoals veiligheid, leefbaarheid, duurzaamheid en gezondheid beperken zich in de praktijk niet tot één afzonderlijk programma, maar raken meerdere beleidsterreinen tegelijk. Door deze onderwerpen binnen bredere programma’s te positioneren wordt de samenhang tussen opgaven, prestaties en middelen beter zichtbaar. Daarmee biedt de voorgestelde indeling de raad op hoofdlijnen meer inzicht in het geheel van het gemeentelijk handelen en de resultaten die daarmee worden beoogd.

Proces en besluitvorming
In het advies van de auditcommissie en de vragen die door de Raad zijn gesteld hebben vooral betrekking op het gevolgde proces. Daarbij is gevraagd of het voorstel past binnen de kaders van artikel 2 van de Financiële Verordening. Het college is van oordeel dat hiervan sprake is. Artikel 2 bepaalt dat de raad bij aanvang van een nieuwe raadsperiode de programma-indeling vaststelt op voorstel van het college. Met de behandeling van de Programmabegroting 2027 wordt deze gewijzigde programma-indeling expliciet ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd.

Wel constateren wij dat de achtergrond en motivering van de voorgestelde wijziging in het raadsvoorstel uitgebreider hadden kunnen worden toegelicht. Met deze Mva voorzien wij daarin.

In het debat is verwezen naar de keuze voor de programma-indeling bij de begroting 2023-2026. Zonder voorafgaand besluit door de raad is de indeling van de begroting 2023 (besluit d.d. 12 november 2022) gewijzigd. Vervolgens is met gesprekken over de ambities, doelstellingen en indicatoren inhoudelijk nader invulling gegeven aan de programma’s.

Gemeente Geertruidenberg

Het resultaat hiervan heeft u vastgesteld in de beleidsrijke begroting 2023 (besluit d.d. 9 februari 2023). Er is geen expliciet besluit aan u voorgelegd over de programma-indeling bij de begroting 2023.

Vergelijkbaarheid van cijfers
Met de voorgestelde indeling gaan we van zeven programma's naar drie programma's. Dit zorgt inderdaad voor een trendbreuk en daarmee wordt vergelijking over de jaren lastig, maar niet onmogelijk.

De drie programma's ontstaan door samenvoeging van de oorspronkelijke programma's:
- De programma's gerelateerd aan het fysieke domein worden samengevoegd in het programma ruimte en economie. Dit waren de opgaven leefbaarheid, duurzaamheid, wonen, en economie & recreatie;
- Het programma Mens & zorg blijft ongewijzigd;
- De programma's gerelateerd aan de organisatie worden samengevoegd in het programma Bestuur & Dienstverlening. Dit waren de opgaven bestuur & dienstverlening, en financiën.

De onderliggende taakvelden, lasten en baten blijven ongewijzigd. Hierdoor blijven historische analyses en vergelijkingen tussen begrotingsjaren mogelijk. De wijziging ziet uitsluitend op de wijze waarop de taakvelden binnen de programma's worden gegroepeerd.

Waarom een gewijzigde programma-indeling?
De huidige begrotingsstructuur bestaat uit zeven programma's en is in belangrijke mate gebaseerd op afzonderlijke maatschappelijke ontwikkelopgaven, zoals deze ook gebaseerd waren op het coalitieakkoord in de periode 2022-2026. In de praktijk zijn veel van deze opgaven echter nauw met elkaar verbonden. Door inhoudelijk samenhangende beleidsterreinen binnen één programma onder te brengen, ontstaat een begroting die overzichtelijker, evenwichtiger en beter leesbaar is. Dit is in lijn met de Omgevingswet en de ontwikkelingen die daarmee samenhangen. Deze wet beoogt dat de regelgeving en besluiten over de fysieke leefomgeving meer integraal worden benaderd. Dat pleit ervoor om ze ook in financiële zin in samenhang met elkaar te benaderen.

Met de keuze om de gedefinieerde maatschappelijke ontwikkelopgaven centraal te stellen in de programmabegroting, ontstond minder ruimte in de begroting voor de ambities, resultaten en middelen in de reguliere uitvoering. Hoewel de maatschappelijke ontwikkelopgaven belangrijk zijn voor de groei en beweging van onze gemeente, gaat hier slechts een beperkt deel van onze inzet en middelen naar toe. De programmabegroting gaat over de totale samenhang tussen ambitie, beleid, uitvoering en bijbehorende middelen. De voorgestelde programma-indeling biedt die mogelijkheid en geeft bovendien ruimte om kansen binnen het domein, en door de raad gestelde kaders, sneller te kunnen pakken.

In het debat werd gesuggereerd dat door de samenvoeging van programma's, de informatiewaarde van de begroting afneemt. Integendeel, doordat deze opzet meer ruimte biedt om zowel inzicht te geven in de maatschappelijke ontwikkelopgaven als reguliere processen, stijgt de informatiewaarde. De samenhang tussen beleidsdoelen, activiteiten en financiële middelen kan beter zichtbaar gemaakt worden.

Een laatste argument is dat de financiële omvang van de programma's beter met elkaar in evenwicht wordt gebracht. De omvang van het programma Mens & zorg blijft ruimschoots het meest omvangrijke programma. Echter, de verhouding met het programma Ruimte & economie, respectievelijk het programma Bestuur & dienstverlening is wel beter met elkaar in balans.

Wat betekent dit voor de raad?
Het college is van mening dat deze gewijzigde indeling verschillende voordelen biedt.

Allereerst ontstaat meer overzicht doordat inhoudelijk samenhangende beleidsterreinen dichter bij elkaar worden gepresenteerd. Dit ondersteunt een integrale benadering van maatschappelijke vraagstukken en maakt de onderlinge samenhang beter zichtbaar.

Gemeente
Geertruidenberg

Daarnaast leidt de nieuwe opzet tot een meer evenwichtige verdeling van de begroting. De huidige programma's verschillen aanzienlijk in omvang en reikwijdte. Door te werken met drie bredere programma's ontstaat een robuustere en toekomstbestendige structuur.

Tegelijkertijd blijft de informatievoorziening aan de raad geborgd. De wijziging is niet gericht op het verminderen van beleidsmatige of financiële informatie, maar juist op het versterken van het inzicht in de relatie tussen beleid, uitvoering en middelen. Daarmee wordt de kaderstellende en controlerende rol van uw raad ondersteund.

De nieuwe programma-indeling sluit onverminderd aan bij de opzet van de begroting volgens de drie W-vragen: *wat willen we bereiken*, *wat gaan we daarvoor doen en wat mag het kosten*. Door beleidsdoelen, activiteiten en middelen onder te brengen in bredere, inhoudelijk samenhangende programma's ontstaat een duidelijker verband tussen maatschappelijke opgaven, de gemeentelijke inzet en de daarvoor beschikbare financiële middelen. Hierdoor wordt de begroting overzichtelijker en transparanter, waardoor de raad beter in staat wordt gesteld zijn kaderstellende en controlerende rol te vervullen en te sturen op de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid.

Tot slot
Met de voorgestelde programma-indeling beoogt het college te komen tot een overzichtelijkere, beter leesbare en toekomstbestendige begroting. Door inhoudelijk samenhangende beleidsterreinen te bundelen ontstaat meer inzicht in de relatie tussen gemeentelijke opgaven, activiteiten en financiële middelen.

Het college is ervan overtuigd dat deze wijziging bijdraagt aan een sterke informatiepositie van uw raad. Tegelijkertijd erkennen wij dat de programma-indeling een belangrijk sturingsinstrument is. Juist daarom leggen wij deze wijziging expliciet aan uw raad voor, zodat u hierover een weloverwogen besluit kunt nemen.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Geertruidenberg,
de secretaris, de burgemeester,

J. Donkers M.M. van Toorenburg